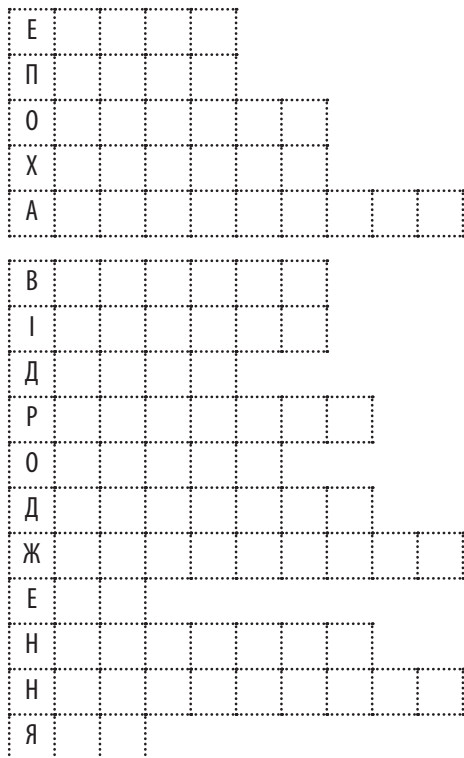

КРОСВОРДИ НА УРОКАХ ІСТОРІЇ

Використання кросвордів на уроках історії надає можливість цікаво й ефективно перевірити знання учнів. Вчитель може сам складати кросворди, проте бажано залучати до цього учнів, що значно підвищить рівень їхніх знань та вмінь. Застосування кросвордів дає ряд переваг, як-от: покращується активність учнів на уроці, здійснюється всебічний розвиток особистості, формуються навички самостійної роботи, покращується рівень грамотності учнів. Дана розробка, зважаючи на досить велику кількість слів у кросвордах, може бути використана на уроках узагальнення знань, під час проведення тематичного оцінювання або на уроках повторення наприкінці навчального року. Також можна складати невеликі за кількістю слів (5–7) кросворди для перевірки домашнього завдання чи закріплення нових знань учнів. Пропонуючи учням розв'язати на уроці кросворд уперше, вчителю слід провести з учнями певний інструктаж:

- * у кожному рядку може бути тільки одне слово;
- * у кожній клітинці — тільки одна літера;
- * зважайте на виділені стовпчики чи рядки, які допоможуть вам відгадати слово.

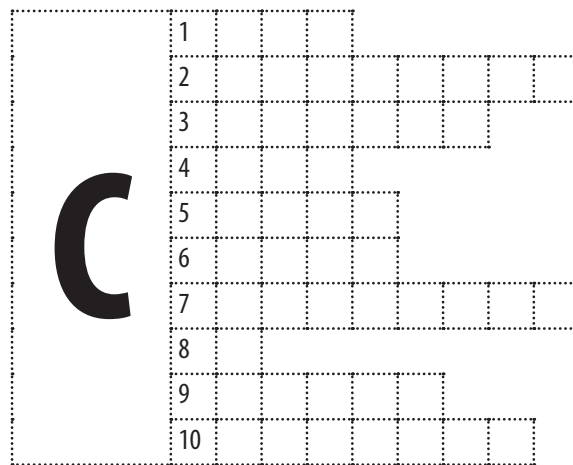
» Кросворд № 1. «Епоха Відродження». 8 клас

Е — ... Роттердамський — ушлюблений гуманіст епохи Відродження.

- П — ім'я святого, на честь якого був названий собор у Римі.
 О — відомий англійський університет.
 Х — центральний персонаж фрески «Таємна вечеря».
 А — наука, яку досліджували Дж. Бруно, Н. Коперник, Г. Галілей.
 В — видатний вчений — анатом епохи Відродження.
 І — батьківщина Мігеля Сервантеса.
 Д — скульптура роботи Мікеланджело Буонаротті.
 Р — інша назва епохи Відродження.
 О — одна з найбільш відомих трагедій В. Шекспіра.
 Д — друга назва картини «Мона Ліза».
 Ж — синонім до слова «художник».
 Е — Ян ван ... — визначний голландський художник.
 Н — «Про обертання ... сфер» — книга Н. Коперника.
 Н — батьківщина Альбрехта Дюрера.
 Я — ім'я героя трагедії Шекспіра «Отелло».

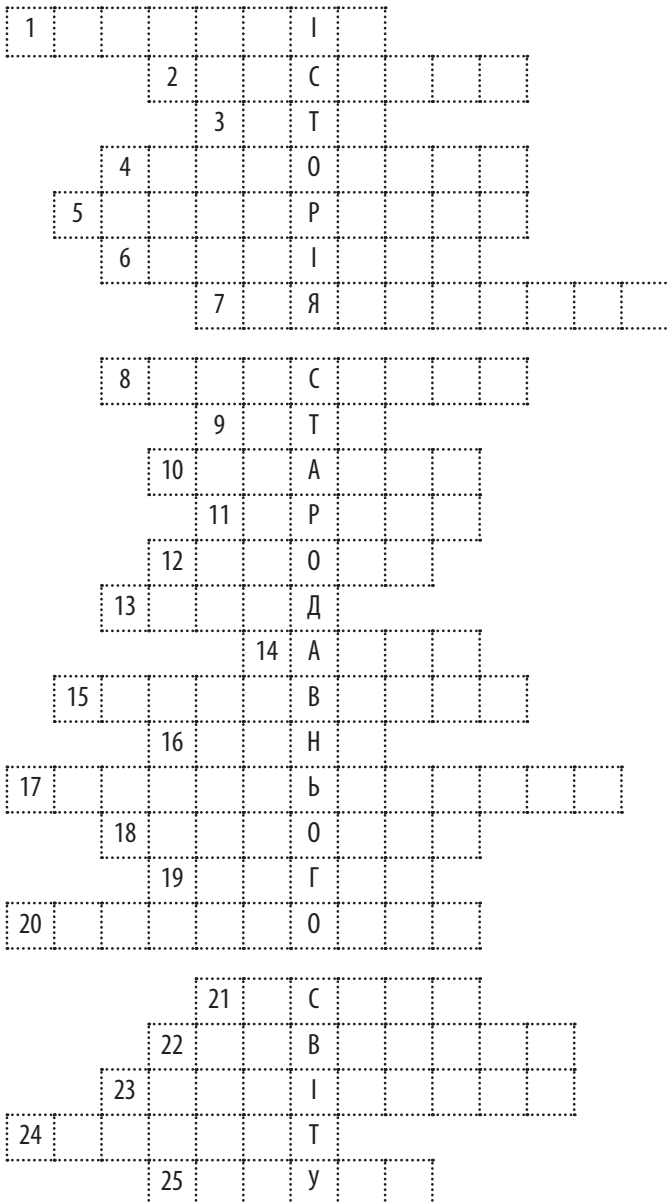
» Кросворд № 2. «Всі на «С»». 8 клас

1. Славетний кошовий отаман Війська Запорозького.
2. Український гетьман, за якого були укладені «Конотопські статті».
3. Про кого йдеться: «Світ ловив мене, проте не спіймав»?
4. Сестра Петра І, яка за спробу державного перевороту була ув'язнена у монастирі.
5. Бідні козаки з числа селян-втікачів.
6. Гетьман, який зруйнував фортецю Кодак.
7. Гетьман, герой Хотинської битви.
8. Адміністративний центр запорозького козацтва.

9. Ім'я видатного українського літописця.
10. Назва полків, утворених П. Дорошенком з числа найманих козаків.

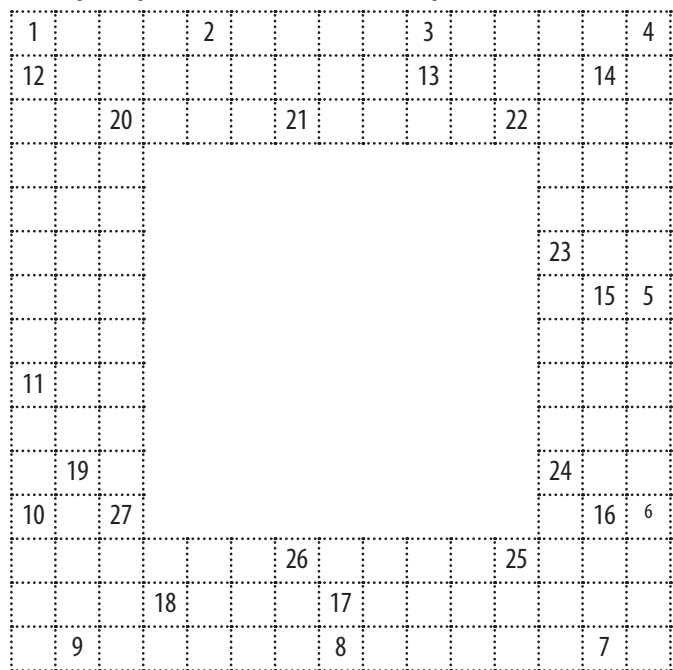
► Кросворд № 3. «Історичні терміни та поняття». 6 клас

1. Послідовне правління представників одного роду.
2. Літературна давньоарійська мова Стародавньої Індії.
3. Стародавня назва річки Дунай.
4. Стародавнє зображення на скелях, каменях.
5. Форма державного управління за активної участі всього населення.
6. Обмін товарами через посередництво грошей.
7. Територія, якою управляє князь.
8. Наука про закони розвитку природи та суспільства.
9. Право народного трибуна на рішення сенату у Давньому Римі.

10. Давньоєврейська релігія, віра в бога Яхве.
11. Правитель Давнього Єгипту.
12. Член ради старійшин у Спарті.
13. Золота монета часів Пізньої Римської імперії.
14. У Давньому Єгипті пристрій для підняття води на вищий рівень.
15. Форма політичного союзу в Римі.
16. Правий або лівий край бойового порядку.
17. Заняття первісної людини, що полягало у пошуку їстівних рослин.
18. Писемність стародавніх народів Передньої Азії.
19. Насип над давньою могилою.
20. Місто — засновник колоній.
21. Жорстокий правитель, наділений необмеженою владою.
22. Підкорена країна, управителі якої призначалися римським сенатом.
23. Форма організації роду, де провідне місце належить чоловікові.
24. Новий кам'яний вік.
25. Урочистий проїзд полководця вулицями Рима після видатної перемоги.

► Кросворд № 4. «Ці захоплюючі середні віки». 7 клас

1. Феодал, який отримав від сеньйора землю та став залежним від нього.
2. Той, хто позичає іншим гроші під великі відсотки.
3. Будинок, де розміщувався уряд міста.
4. Зброя у вигляді лука з прикладом та спеціальним пристроєм для натягування тятиви.
5. Змагання рицарів у середньовічній Європі.
6. Частина селянських доходів із землі.
7. Людина, яка займалася дослідями з метою отримання універсальних ліків чи дорогоцінностей.

8. Збори кардиналів для обрання Папи Римського.
9. В Індії — група населення.
10. Керівник монастиря в католиків.
11. Мандрівний поет-співець.
12. Боротьба за звільнення Іспанії від арабів.
13. Місце, де зберігаються писемні історичні джерела.
14. Мандрівний актор.
15. Головний убір у деяких народів Азії та Африки.
16. Область у Франції.
17. Грамота-дозвіл хана на князювання.
18. Вождь у стародавніх германців.
19. ... штати — орган влади у Франції.
20. Одна зі світових релігій, переважно поширена на Сході.
21. Спадковий глава держави у монархії.
22. Титул монарха у деяких мусульманських країнах.
23. Власник феоду.
24. Сеньйор в Англії.
25. Мусульманський жабрак.
26. Виріб учня, що дозволяв здобути статус майстра.
27. Панівний суспільний стан у Європі, другий після духовенства.

► Кросворд № 5. «Історія України». 8 клас.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
І	С	Т	О	Р	І	Я							
							У	К	Р	А	І	Н	И

1. Річка, що ділить Україну на Лівобережну та Правобережну.
2. Назва одного з українських воєводств.
3. Прізвисько правобережного гетьмана, що перебував на цій посаді у 1663—1665 рр.
4. Ім'я Прокоповича — відомого українського церковного та державного діяча.
5. Напрямок у мистецтві кінця XVI — середини XVII століть.
6. Прихильники греко-католицької церкви.
7. Вищий привілейований стан суспільства у Польщі, Україні та Великому князівстві Литовському у XIV—XVIII ст.
8. Будинок, де розміщувався уряд міста.
9. Рушниця великого калібру, яка здійснювала постріл завдяки запаленому гноту.
10. Місто, яке козаки взяли в облогу у липні 1649 р.
11. Вільні, озброєні люди.
12. Члени католицького чернечого ордену, заснованого 1534 року у Європі.
13. Великий землевласник, представник багатознаті.
14. Назва одного з Дніпровських порогів.

► Кросворд № 6. «Київська Русь». 7 клас

1. Річка, де у 1223 р. у битві зустрілися русичі з монголо-татарами.
2. Східнослов'янське плем'я, що проживало на території Києва.
3. Особи, позбавлені звичного суспільного становища.
4. Народні збори, де вирішувалися найважливіші державні справи.
5. Малюнок на вогкій штукатурці.

Найвигідніший варіант передплати

Видавнича група «Основа» рекомендує

Індекс 08408

Три випуски журналу на місяць

Вартість передплати на 2011 рік

=

+

Індекс 37054

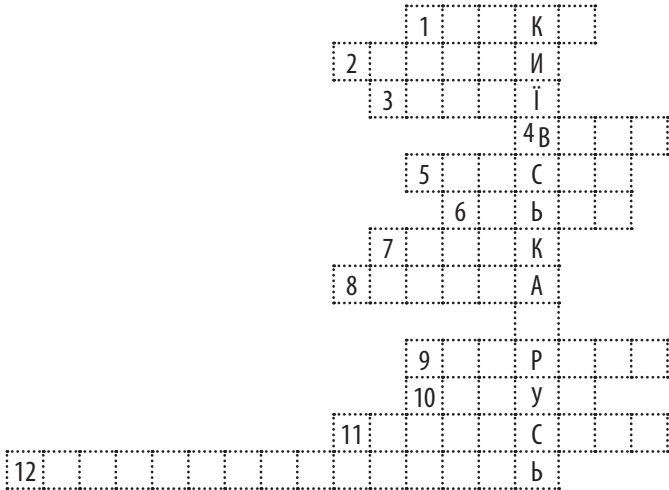
Три випуски журналу на місяць ПЛЮС книжковий додаток для передплатників на 6 місяців

Індекс	6 місяців		12 місяців	
	поштова	редакційна	поштова	редакційна
37054	147,00	124,95	294,00	249,90

Оформіть передплату зараз!

Редакційну передплату можна оформити за тел. (057) 731-96-35 або надіславши sms із замовленням на номер (067) 572-30-37. Додаткова інформація на сайті www.osnova.com.ua

6. Княгиня, що правила у 945—964 рр.
7. Грамота — дозвіл монгольського хана на князювання.
8. «Руська ...» — збірка законів часів Київської Русі.
9. Митрополит, автор твору «Слово про закон і благодать».
10. Язичеський верховний бог.
11. Князь, вбитий на о. Хортиця загоном хана Курі.
12. Столиця Візантійської імперії.

► Кросворд № 7. «Видатні постаті Нового часу». 8 клас

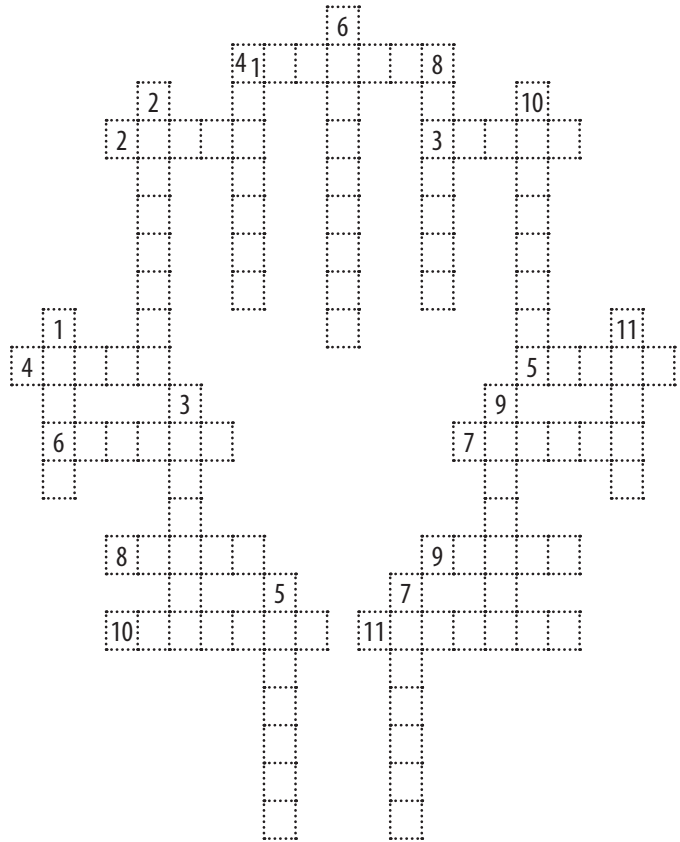
По горизонталі

1. Прізвище російського царя, нащадки якого перебували при владі протягом 1613—1917 рр.
2. Ім'я сина австрійської імператриці Марії-Терезії.
3. Автор «95 тез».
4. Отаман козаків-повстанців у другій пол. XVI ст.
5. Першовідкривач морського шляху з Європи навколо Африки до Індії.
6. Англійський вчений-фізик, автор законів класичної механіки.
7. Український гетьман, учасник Полтавської битви.
8. Видатний китайський імператор династії Цинь.
9. Син Катерини II, російський імператор у 1796—1801 рр.
10. Визначний російський полководець, здійснив знаменитий перехід армії через Альпи.
11. Російський цар, що запровадив опричнину.

По вертикалі

1. Італійський астроном, спалений католицькою церквою.
2. Автор книги «Про обертання небесних сфер».
3. Російський цар у 1598—1605 рр.
4. Художник, автор «Сікстинської Мадонни».
5. Фаворит російської цариці Софії.
6. Перший президент США.
7. Ім'я пруських королів.

8. Французький просвітитель.
9. Автор ідеї про «божественне приречення».
10. Російський державний діяч епохи Петра I.
11. Падишах держави Великих Моголів в Індії.

ВІДПОВІДІ:

► Кросворд № 1

Еразм	Ренесанс
Петро	Отелло
Оксфорд	Джоконда
Христос	Живописець
Астрономія	Бйк
Везалій	Небесних
Іспанія	Німеччина
Давид	Яго

► Кросворд № 2

1. Сірко	6. Сулима
2. Самойлович	7. Сагайдачний
3. Сковорода	8. Січ
4. Софія	9. Самійло
5. Сірома	10. Сердюцькі

► Кросворд № 3

1. Династія	6. Торгівля
2. Санскрит	7. Князівство
3. Істр	8. Філософія
4. Петрогліф	9. Вето
5. Демократія	10. Іудаїзм

11. Фараон
12. Геронт
13. Солід
14. Шадуф
15. Тріумвірат
16. Фланг
17. Збиральництво
18. Клинопис

► Кросворд № 4

1. Васал
2. Лихвар
3. Ратуша
4. Арбалет
5. Турнір
6. Рента
7. Алхімік
8. Конклав
9. Варна
10. Абат
11. Трубадур
12. Реконкіста
13. Архів
14. Вагант

► Кросворд № 5

1. Дніпро	6. Уніати
2. Руське	7. Шляхта
3. Тетеря	8. Ратуша
4. Феофан	9. Мушкет
5. Бароко	10. Збараж

19. Курган
20. Метрополія
21. Деспот
22. Провінція
23. Патріархат
24. Неоліт
25. Тріумф

15. Тюрбан
16. Нормандія
17. Ярлик
18. Конунг
19. Генеральні
20. Іслам
21. Монарх
22. Халіф
23. Феодал
24. Лорд
25. Дервіш
26. Шедевр
27. Рицарство

11. Козаки
12. Єзуїти

► Кросворд № 6

1. Калка
2. Поляни
3. Ізгої
4. Віче
5. Фреска
6. Ольга

► Кросворд № 7

По горизонталі:

1. Романов
2. Йосиф
3. Лютер
4. Єрмак
5. Васко
6. Ньютон
7. Мазепа
8. Кансі
9. Павло
10. Суворов
11. Грозний

13. Магнат
14. Будило

7. Ярлик
8. Правда
9. Іларіон
10. Перун
11. Святослав
12. Константинополь

По вертикалі:

1. Бруно
2. Коперник
3. Годунов
4. Рафаель
5. Голіцин
6. Вашингтон
7. Фрідріх
8. Вольтер
9. Кальвін
10. Меншиков
11. Акбар

3 питань придбання книг, передплати журналів та інших послуг ВГ «Основа»
звертайтеся до представників та магазинів

Вінниця:

Лесіна Олена Вікторівна
вул. Грушевського, 13, каб. 19,
т. (097) 717-53-99, (0432) 67-08-85

Дніпропетровськ:

Довгаль Сергій Анатолійович
вул. Свердлова, 70, кв. 201
т. (056) 740-30-58, (067) 560-94-09

Донецьк: ДонІМЦО

Присада Ірина Миколаївна
вул. Артема, 129а,
т. (062) 304-67-02, (050) 17-42-167

Житомир:

Титарчук Людмила Іванівна
т. (067) 44-44-716

Запоріжжя:

Могилевська Вікторія Мойсейівна
вул. 40 років Рад. України, 57а, к. 21
т. (061) 270-07-76, (067) 25-19-635

Кіровоград: КОШПО

Воловоденко Вікторія Павлівна
вул. К. Маркса, 39/63
т. (0522) 22-91-82, (066) 129-79-72

Кривий Ріг:

Гребеняшківа Людмила Петрівна
пр. Металургів, 36б,
т. (0564) 74-64-20, (067) 499-55-93

Луганськ:

Зецер Світлана Юрійівна
вул. Слав'янська, 1 (ЗОШ № 5),
т. (0642) 71-09-46, (050) 140-68-80

Львів:

Позусмак Галина Іванівна,
вул. Пулюя, 21-08
т. (032) 231-52-44, (050) 807-96-69

Миколаїв:

Шевченко Оксана Анатоліївна
вул. Адміральська, 4,
т. (0512) 35-63-35, (067) 916-92-82

Тернопіль:

Бабовал Надія Ростиславівна
вул. Кривоноса, 7а,
т. (0352) 43-57-83; (068) 843-32-45

Херсон: ПРИПОК

Одайник Світлана Федорівна
вул. П. Покришева, 41,
т. (0552) 37-01-85; (050) 617-81-66

Хмельницький

Кеці Галина Іванівна
майдан Незалежності, 1, 4 пов., каб. 408
т. (067) 754-75-30, (0382) 72-06-82

Черкаси:

Підоплічко Марина Дмитрівна
вул. Бидгощська, 38/1,
т. (067) 252-22-18, (0472) 64-41-07

Житомир:

Представництво ВГ «ОСНОВА»
Майдан Згоди, 3/75, кв. 99,
т. (0412) 41-27-95

Кіровоград:

магазин «Книжковий світ»
вул. Набережна, 13,
т. (0522) 24-94-64

Кривий Ріг:

магазин «Дар»
вул. Тухачевського, 75,
т. (0564) 66-01-68

Луцьк:

магазин «Освіта»
пр. Волі, 8, т. (0332) 72-46-14

Львів:

магазин «Світ знань»
вул. Леонтовича, 2,
т. (0322) 72-92-56

Полтава:

магазин «Оріяна»
вул. Артема, 16,
т. (0532) 56-15-42

Рівне:

магазин «Підручники і посібники»
вул. Коновальца, 5,
т. (0362) 24-94-67

Сімферополь:

магазин «НАТА»
вул. Куйбишева, 13,
т. (0652) 25-61-32

Суми:

магазин «Книголюб»
наб. ріки Стрілки, 46,
т. (0542) 27-33-80

Ужгород:

магазин «Абетка»
вул. Волошина, 24,
т. (03122) 3-34-66

Харків:

магазин «Шкільна книга»
вул. Пушкінська, 24,
магазин «Почитайко»
вул. Ак. Павлова, 152 (ресторан
«Околиця»),
магазин «Книжниця»,
вул. Зернова, 57

Чернігів:

магазин «Підручники і посібники»
вул. Воровського, 29,
т. (0462) 17-83-14